СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 38. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 15-го лютого 1936. — VOL. XLIV. No. 38. Jersey City, N. J., Saturday, February 15, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ УЛОЖИВ МЕШКАЛЬНИЙ ПЛЯН

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув з сенатором Ваґнером та урядовими знавцями довгі конференції в справі полагодження мешкальних потреб та уложив з ними плян урядової акції в цій справі.

Цей плян обіймає діяльність уряду на наступних десять літ. Уже в першім році має цей плян коштувати уряд від 300 до 400 мілїонів долярів.

У першій мірі уряд думає постаратись усунути з усіх міст Америки кужденні квартали, звані „сломз". Наміряє він теж скерувати мешкальну акцію в тому напрямі, щоб за урядовою допомогою приватні підприємства розбудували дешеві, але здорові мешкання. Уряд має ґарантувати морґеджі підприємствам, що будуть вкладати свої гроші в будівляну вкцію.

ЩЕ ОДИН ЗАКИД РУЗВЕЛТОВІ.

НЮ ЙОРК. — Бувший губернатор цього стейту, Нейтен Милер, виступив на радіо з промовою, в котрій закидав президентові Рузвелтові, що він пробує звалити конституцію, щоб завести в Америці нову форму правління, чужу для американського народу. З промови виходило ясно, що та форма правління, що її нині боронить конституція, звязана з приватною власністю.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ВІД ПОЖАРУ.

НЮ ЙОРК. — Остаточні обрахунки поліції й пожарного департаменту показують, що в пожарі дому на розі Лексинґтон Евені й 59-тої вулиці, що почався з китайського ресторану, згинули 6 осіб.

Поліційний розслід показав далі, що за велике число жертв пожару відповідають з одного боку деякі нарушення пожарного закона в домі, як приміром завішення запальних віконних заслон у ресторані, а з другого боку переполох серед публики, зібраної в ресторані в часі повстання вогню. Якби не цей переполох, то всі люди могли втекти з ресторану на час.

У пожарі готелю „Вікторія Меншен" у Лейквуді, Ню Джерзі, згинули 10 осіб. Пошукування тіл у румовищах дому ведеться ще далі й можливо, що знайдуть їх більше. Всіх знайдених жертв іще не розпізнано.

ВЕТЕРАНИ Й БОНУС.

ВАШИНГТОН. — Бюро ветеранів дістало до 8-го лютого аплікації на виплачення бонуса готівкою від 1,068,000 ветеранів.

Бюро обчисляє, що всіх ветеранів, управнених до побрання бонуса, є коло 3,900,000. До збирання й переглядання аплікацій уряд наняв у краю 1,000 урядовців.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ СУДУ.

ВАШИНГТОН. — Перед судовим комітетом сенату почалося переслухання в справі вмішування судів у виконування закона про робітничі відносини.

Між першими свідками, переслуханими на цім слідстві, були представники юнії „Американської Федерації Панчошкових Робітників", проти котрої суд видав судову заборону, як вона почала виконувати згаданий закон. Свідки заявлялися за те, щоб законом обмежити право судів уневажнювати закони.

У конгресі є тепер коло сорок прерізжних внесків про те, як обмежити владу суду. Сенатор Норис робить усякі зусилля, щоб поставити хоч деякі з цих внесків на порядок дня на цій сесії, але це леддви чи йому вдасться.

ПОПРАВА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ.

ВАШИНГТОН. — Перед комітетом палати послів для видатків на армію ставали військові знавці з зізнаннями, в котрих представляли поступ військової техніки від часу світової війни.

Генерал-майор Чапет зізнавав, наприклад, що всі нові гармати стріляють на 7 і пів милі дальше, ніж стріляли накращі французькі гармати цього калібру підчас світової війни. Рівночасно він заявив, що така гармата коштує 5,000 долярів більше. Він обчислив кошт одної гармати пересічно на $11,300.

На самі гармати армія домагається від конґресу признання суми $632,000.

РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДДАННЯ ЇМ БИЗНЕСУ.

МЕКСИКО. — Робітники фабрик для виробу електрики збирають петицію, котру вони думають предложити урядові Мексика, а в котрій вони домагаються віддання фабрик електрики під заряд робітників.

Подібний рух іде серед телефонових робітників.

ЗНОВ СТРЖЕЛЬЦИ ГУЛЯЮТЬ.

Недавно стжельци в Швейкові, підгаєцького повіту, побили до крови наших хлопців з Голгоч. Тепер маємо до занотування новий „кватек" із пописів розгуканих стжельців. А саме, 10-го листопада м. р. верталіся кілька наших хлопців із Новосілки, що ходили до Білокриницького двора по виплату за копання буряків. По дорозі в Білокриниці, славній зі стжелецького гуляння, напали на них коло 40 стжельців і, зловивши Петра Кушніра, що на нещастя остався позаду своїх, ножами порізали його так, що в безнадійному стані відвезено його до шпиталю. Цікаво, що місцевий війт знав про те і коли його попрохано, щоб дав підводу для побитого хлопця, то він заявив, що „вам би всім іще таке треба зробити, а підводи не даю". Пару днів перед цим випадком стжельци відірвали одному новосілецькому хлопцеві червону стяжку від сорочки та за те зараз вечором якісь невідомі люди порядно побили „відважного" бараґдовця. Відтоді майже що дня є в Білокриниці якась бійтика.

ВЯЗНІ ВИХОДЯТЬ НА ВОЛЮ.

На основі амнестії звільнили з вязниць у цілій Польщі 3 і 4-го січня около 20,000 осіб.

ЦІКАВІ ЄПАРХІЯЛЬНІ ЗБОРИ У ГРОДНІ.

При кінці грудня 1935 р. відбулися збори православного духовенства з участю світських у польській та гродненській єпархії. Цікаво, що на єпархіяльних зборах у Гродні правлячий єпископ Антоній промовляв до учасників зборів по польськи. Це очевидно, вважало потрібним підчеркнути польске радіо у своєму деннику.

ҐРАФОЛЬОҐІЯ В ШКОЛАХ.

Деякі державні школи у Швеції ввели цікаву новину. У правильних відступах часу письмо всіх учнів буде піддане ґрафольоґічній аналізі, щоб устійнити поступи в духовому розвитку з одночасним поступом у науці. Наука ґрафольоґії виходить із заложення, що письмо є сейсмоґрафічним сідзеркаленням усіх змін, які проходять у духовому розвитку одиниці. Тому, що поступи в науці годі вважати певним показником розвитку характеру й індивідуальности, шведські педагоґи звернулися за допомогою до ґрафольоґів. Без сумніву ґрафольоґічна аналіза влекшить у багатьох випадках важну працю вчителя, даючи йому низку вказівок про укриті індивідуальні прикмети учня. Цікаве теж буде порівнання думки ґрафольоґів з думкою педагоґів про того самого учня. Ґрафольоґічні експертизи у шведських школах будуть відбуватися правильно в точно означених реченцях і висліди будуть порівнувані періодично, щоб устійнити основну розвоєву лінію.

НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО ТУРЕЧЧИНИ.

В Туреччині проголошено день нового року національним святом. Це рішення ухвалено після введення в Туреччині григоріянського календаря.

РОЗСЛІДИ НАД ЗАРАЗКАМИ КАТАРУ.

Д-р А. Реймонд Дочез, професор медичної школи Колюмбійського університету в Ню Йорку, подав на вечері бувших студентів цеї школи звіт зі своїх довгих розслідів над заразками звичайного катару. Йому вдалося вже відділити заразки катару від інших заразок та прослідити їх натуру. Тепер він працює над винайденням сироватки, якої защіплення моглоб лікувати катар.

ДАЛІ БЮТЬ ЖИДІВ.

У Катовицях (Польща) засуджено 21 польських терористів, що кидали бомби до жидівських синагоґ і домів. По засуді в місті побито багато жидів на вулицях.

ТАЄМНИЦЯ РІКИ КОЛОДНИЦІ.

Води ріки Колодниці викинули на беріг біля Миколаєва трупа мужчини, дуже змасакрованого й збезображеного. В тлінних останках розпізнано 34-літнього Абрагама Флякса, торгівця худобою з Миколаєва над Дністром.

Флякс став жертвою грабункового морду. Дня 29. грудня м. р. вийшов з Миколаєва до села Радилич, щоб закупити кілька штук худоби. Мав при собі більшу готівку. Від того часу його більше не бачили. На нього мабуть напали грабіжники й убили кількома ударами ножа, гроші заграбили, а трупа вкинули до ріки. Поліція веде енерґічне слідство.

БОЖЕВІЛЬНА МУРАШКА.

Один зоольоґ, що досліджував життя мурашок, довершив один дуже цікавий дослід на тих комахах. Він звернув увагу, що одна мурашка поводилася в своїм оточенні зовсім ненормально. Вертілася заєдно довкруги одного місця і кожну стрічну мурашку завзято атакувала та вбивала. Учений рішив дослідити причину цього незвичайного поведення комахи. Він перепровадив секцію її тіла і під мікроскопом ствердив, що на мізку в комахи був маленький наріст і її мізок. був ушкоджений. Учений догадується, що ця мурашка була божевільна.

ПОДАТОК ЗА БОРОДУ.

Державний музей у Пскові одержав дуже цікавий музеальний обєкт. Є це посвідка за заплачений податок за бороду з останнього року панування царя Петра І. На металевій плитці виритий напис: „За ношення бороди стягнено податок 1725 р." Податок цей впровадив цар Петро І. В цей спосіб він хотів уподібнити своїх підданих до мешканців Заходу. На другій стороні плитки поміщено напис: „Ношення бороди є для нас тягарем". Зпочатку Петро установив за ношення бороди строгі кари. Але це не помогло. Тоді він впровадив податок від борід і тягнув з того поважні доходи.

НЕ ЦІЛУВАТИ ВЧИТЕЛЬОК У РУКУ.

Польське міністерство освіти видало розпорядок, яким заборонило дітям цілувати вчительки в руку не тільки у школі, але й у виховних закладенях. Заборона подиктована гіґієнічними мотивами.

ПЕРЕВИШКІЛ БЕЗРОБІТНИХ ІНТЕЛІҐЕНТІВ.

У Німеччині щораз більше безробіття серед правників. Націонал-соціялістична організація правників намагається прийти з поміччю безробітним правникам. У тій цілі створила вона спеціяльний комітет із представників господарських кол та міністерств. Завданням цього комітету створити спеціяльні курси перевишколу, щоб приготовити правників до практичної діяльности в ріжних ділянках німецького господарства. Дотепер повстало вже десять таких курсів, між іншими курси податкові, банковости, стенографії і т. п.

АРЕШТУВАННЯ МОЛОДІ.

У Тартакові коло Сокаля арештувала поліція ґімназийного абсольвента Івана Бойка, а в Лещатові — учня торговельної школи Володимира Андрущака. Обох перевезли до вязниці в Сокалі. Причина арештовань невідома.

Дня 28-го грудня м. р. шукала поліція в Гриця Мочерняка у Ворохті пісень про Біласа й Данилишина: По ревізії Мочерняка арештували й помістили в громадському арешті.

ЗАСУДИЛИ ФАЛЬШІВНИКІВ ГРОШЕЙ.

У Львові відбувся судовий процес проти шайки фальшівників односотових монет. Орґанізатора шайки, Рахміля Шлягера, засуджено на 5 років, а Стефана Миська на 3 роки вязниці. Інших увільнено.

ЯЗВА ЩУРІВ У ПАРИЖІ.

Париж це мабуть одиноке місто, що переводить удатні кампанії проти ґалапасів, або звіринних шкідників. Кілька років тому Виділ Здоровля перевів кампанію проти бліх. Тепер щурі затроюють життя мешканців столиці світа. Вони припустили атаку на один дім при вул. Люрнель. Мешканці були примушені покликати на поміч поліцію, яка в спеціяльних високих чоботах зійшла до пивниць і зробила протинаступ. Всюди розкинули затроєні принади. Та щурі знюхали письмо носом і ні один не ткнув смаковитих на вид кусків мяса.

Тоді вжито проти них трійливих ґазів. Але Товариство Охорони Звірят запротестувало проти таких варварських засобів смерти. Натомісць запропонувало боротьбу при помочі котів, вважаючи, що це благороднійший спосіб.

Радний міста Парижа, Жорж Прад, у листі до префекта паризької поліції доносить, що щурі пожерли всіх прекрасних лебедів у парку Монсурі.

Префект видав обіжник, у якому докладно описав методи боротьби проти щуряної язви. Та забув про новочасний середник, що його спеціяльно винайшла наука як засіб проти щурів. Це винахід одного німецького хеміка. Йому вдалося спрепарувати порошок, що має добрий смак і нікому не зашкодить окрім щурів і викликає в них запалення сліпої кишки, яка кінчається смертю.

Причиною тої язви щурів є перестаріла каналізація Парижа. На це вже звернули увагу підчас світової війни, коли Парижеві грозило пошинрення епідемій.

ПРИГАДУЮТЬ ЛІЗІ НАЦІЙ ДОЛЮ УКРАЇНЦІВ ПІД СОВЄТАМИ

БЕРЛІН. — Українська Громада в Німеччині звернулася до Ліґи Націй з меморіялом, у якім пригадує їй нещасне положення українського народу, що опинився під Совєтами. В меморіялі кажеться, що бувший комісар для іміґрантських справ, Дж. Мек Донелд, що був відпоручником Ліґи, звернув увагу на положення жидів в Европі, особливо тих, що їх переслідує Німеччина. Він казав, що це є моральним обовязком Ліґи Націй допомогти тим жидам і іншим, що є гнетені в подібний спосіб. Меморіял Української Громади домагається від Ліґи звернути увагу на мілїонові жертви українського народу, переслідуваного Москвою, та зажадати від Літвінова, члена президії Ліґи Націй, вияснення, чому совєтський уряд допустився таких злочинів над українським народом. Меморіял піддає Лізі Націй думку зорґанізування безпартійної комісії, яка розслідилаб цю справу. Мек Донелд узнав жидівську справу найтяжчою несправедливістю, а не звернув уваги на ще страшніше положення українського народу під Совєтами.

Меморіял підписали: голова Української Громади в Німеччині О. Скоропис-Йолтуховський і секретар Р. Димінський.

ПРОЦЕС ПРОТИ 17 АНАРХІСТІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Розпочався процес проти зорґанізованої ґрупи анархістів, в числі 17, яких обвинувачують за ширення анархістичних засад.

ІСТОРІЯ ОДНОГО СЕЛА.

САМБІР (Галичина). — Накладом читальні „Просвіти" в Берегах вийшла книжка „Історія села Берегів самбірського повіту", яку написав Іван Филипчук. Критики кажуть, що булоб добре, щоби появилося багато подібних книжок про наші села, а булаб з цього велика користь. В згаданій книжці є все, що захували хроніки й акти про це село. Є описана діяльність трьох кооператив, „Січового Дому" і подано, скільки жертв у людях дало село при обороні української державности.

НОВІ ВИДАВНИЦТВА.

ЛЬВІВ. — З новим роком почали виходити „Бережанські Вісти" в Бережанах, дитячий двотижневик „Сонечко" в Рівному на Волині, а в Яблонній коло Варшави почав виходити квартальник „Немезіда", призначений справам визволення українського народу, історії українського війська та утворення Української Козацької Державы. В Ужгороді почав виходити місячник „До перемоги".

ПРИНЯТТЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МІСІЇ.

ПАРИЖ. — Офінор подає, що 22 січня Українська Дипльоматична Місія УНР влаштувала приняття для української кольонії й гостей. Голова Шульгин подав історію місії. Зазначив, що французький уряд визнає ще й тепер офіційно відділ опікування еміґрацією при місії, який має право видавати посвідки та зноситися з дотичними урядами.

НАФТА В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ. — На нашій Бойківщині відкрили нові, дуже багаті нафтові жерела. Таке подає українська преса, зазначуючи, що на наші села, що лежать на пограниччі повітів Турка — Лісько, злетіла ціла хмара чужинецьких спекулянтів, що закуповують за безцін землю від наших селян. Разом з тим наша преса взиває українське громадянство не випускати знову наших скарбів зі своїх рук.

УКРАЇНСЬКА МОВА І МУЗИКА — В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

ВАРШАВА. — „Ілюстровани Курєр Цодзенни" обурюється, що на соймовій комісії посол Пеленський нарікав на директора радіової стації у Львові, що він не дає українських програм, та що директор відповів, що львівська стація не може присвячувати занадто багато часу українській програмі, бо львівська програма є — загально польська. На те посол Пеленський відповідав, як це розуміти, коли присвячується нераз три години денно — муринській музиці. А коли посол домагався, щоб дозволено було українцям адресувати листи як за Австрії, по українськи, то посол Пахольчак відповів, що від урядовців годі вимагати „знання української, російської, чи китайської мови".

ЯК ЦЕ МОЖЕ БУТИ?

ВАРШАВА. — „І. К. Ц." дуже зажурився. Не годен зрозуміти, як може писати українська преса про те, що відома стигматичка Настя Волошин є „свідомою українкою" і мала страшні муки — підчас варшавського процесу над українськими революціонерами!

МАНҐАН НА ЧОРНОГОРІ.

ЛЬВІВ. — Експльоатація винайдених на Чорногорі покладів зробилаб Польщу незалежною від закордону, звідки вона спроваджує манґановий сирівець. Згадуючи про це, „Діло" додає, що ось ті багатства нашої землі стали причиною, чому нам не дали вдержати нашої державної самостійности.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
a. 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЦЕ МІРИЛО?

Стаття адвоката, д-ра Степана Барана, про революційну організацію на західній Україні, поміщена у відомім львівськім щоденнику „Діло", вживає таких замітних арґументів, що вона заслугує на ближчий розгляд.

У своїм осуді революційної організації д-р Баран спирається на погляд, що молодь, яка йде до вязниць або на шибеницю за акти, що не годяться з карним кодексом, гине марно, себто пропадає без користи для народу. Тому „всі наші громадянські відповідальні чинники, у першу чергу у цій справі найбільш авторитетні леґальні політичні партії, осудили без застережень підпольні організації, признаючи їхню діяльність шкідливою для наших національних інтересів".

Чому саме леґальні політичні партії є найбільш авторитетні говорити про діяльність нелеґальних партій, цього д-р Баран ані „Діло" не поясняє. Що леґаьлні партії осудять нелеґальну діяльність, це вже виходить з самого заложення їх леґальщини. Їх осуд підпольної організації таксамо природній, як осуд леґальної політики підпольними орґанізаціями. Котрий погляд має слушність, про це ще довго можна сперечатись, одначе на всякий випадок не може собі леґальна партія підносити претенсій на авторитетність у всіх справах нації, хіба така партія занедужала на манію великости.

На думку прокураторів, поліцаїв, шпигунів і міністрів польської держави одиноким мірилом для якоїнебудь організації це буква закона. Декому це може виглядати одиноким можливим становищем. Одначе, як знаємо з заяв англійської преси, навіть від урядовців польської держави ждуть, що вони будуть примінювати закони з розумом. В прирівнанню з тими голосами англійської преси моглоб виглядати дивним становище д-ра Барана, що за одиноку міру корисности політики для українського народу теж уважає те, чи якийсь учинок годиться з польським законом, якби становище д-ра Барана не мало пояснення в тому психічному наставленню, яке дає довша правнича практика, коли з нею не лучиться суспільний підхід до справи.

З вузько правничого боку при осуді вчинку дивляться лише на закон і на вчинок. У найкращому разі ще береться під увагу осудність особи, себто розслiджується, чи автор учинку міг зрозуміти незаконність свого поступку. З ширшого становища, з суспільного боку, справа не представляється так просто. Береться тут під увагу ще й обставини, що довели людину до ломання закона. Деколи закон зроблений так вузько, що нормальна людина мусить його ломати. Деколи обставини життя такі ненормальні, що вони доводять людей до ломання закона. Погляди й мірила д-ра Барана такі вузькі, що ніякий нарід не може їх уживати, якщо не має захоріти на тяжку громадську умову недугу.

З. Л.

ДУША МАСИ І ПОЛІТИКА

II.

В науці відріжняють два роди маси: **природню** (напр., юрба, що збільшується на вулиці, коли станеться яканебудь катастрофа) і масу **орґанізовану.** Такою орґанізованою масово є, напр., віче членів робітничої юнії, збори членів політичної партії і т. п. Орґанізовану масу тяжче захопити самими чуттєвими мотивами, бо вона має свою традицію, свої звички, в ній є поділ праці поміж членами (є президія й інші функціонарі).

В тих країнах, де нема свободи для творення орґанізованої маси, дуже трудна боротьба за право народу, за демократію. Всі деспоти й диктатоир знають добре, що найлекше панувати над неорґанізованою масою-юрбою. Тому диктатори всіх часів і народів намагаються передовсім знищити незалежні від них орґанізовані сили народу. Так зробив Ленін, взявши владу в Росії в свої руки в кінці 1917 року: він заборонив усі небольшевицькі партії і всю некомуністичну пресу. Слідами російських большевиків пішов італійський диктатор Мусоліні 1922 року. 1933 року те саме зробив у Німеччині Гітлер, в Австрії Дольфус. Тою стежкою йдуть і польські фашисти.

Розбивши масові орґанізації і обернувши населення держави в „людський порох", диктатори можуть поводитися з людністю, як з неорґанізованою масою-юрбою. Для такої юрби не треба розумових доказів; вона безкритична, вона не знає дійсного стану річей. Для неї уяву про дійсність виробляє монопольна преса державної партії, урядові промовці, інформації з державного радіа, кермовані диктаторами театри, письменство, школа і т. і. В диктаторських країнах цілком свідомо через пресу і радіо стараються підносити перед масами авторитет або „престіж" провідника („мудрий вожд пролетаріяту Сталін", „світовий ґеній дуче Мусоліні", „післаний Провидінням фірер Гітлер" і т. п.).

В таких обставинах у народі, перетвореним на неорґанізовану масу-юрбу, мають успіх навіть найфантастичніші пляни. Бо на місце реальної дійсности стають леґенди, фантастичні гасла, які диктатори невпинно повторюють перед масами, щоб їх запаморочити. Такі ідеї, як „світова революція", світово-політичні пляни Мусолінія, мрії про „третє цісарство" — все це справи одного порядку: вони в основі мають чуття, що рахує на успіх у неорґанізованої маси-юрби. Лє Бон зазначає, що юрба не шукає правди, а вимагає ілюзій; вигадане має к юрбі завжди перевагу над дійсним; маса не робить ріжниці між фантазією і дійсністю.

Тому диктатори свідомо тримають свої підлеглі народи в нереальному, вигаданому світі, в безкритичнім стані. Вреші диктатор і свою власну партію, що помогла йому захопити владу в державі, намагається перевернути психольоґічно на юрбу. Тому, наприклад, нема дискусій на зїздах комуністичної партії в СССР, також зїзди фашистів в Італії та в Німеччині обмежуються тим, що вислухують промову провідника і кричать йому „славу". Юрба не сміє критикувати!

В політиці є дві методи, як поводитися з масами. Диктаторська метода використовує злі й добрі прикмети неорґанізованої маси-юрби на те, щоб змінити необмежену владу диктаторів над нею. Метода демократична ставить собі завдання перетворити неорґанізовану юрбу, що живе тільки почуваннями, на **орґанізовану масу.** Орґанізована маса має прикмети окремої людини, вона льоґічно думає, зважує своє рішення, вона обговорює справи, вислухує докази за і проти. Може кому подобається скороспілий вибух дикої енерґії юрби, що бє винних і невинних в своїй сліпій, іноді безпідставній лютости, яку часто використовують для своєї чорної мети всякі аґенти провокатори. Але ліпше й доцільніше мати діло з орґанізованою масою. Рішення юрби, це не завжди „голос Божий", а здебільша зовсім навпаки. Постанова орґанізованої маси — це те, на чім можна будувати. І особливо нам, народові поневоленому, треба це добре памятати. Бо всі чужі режіми на наших землях намагаються держати нас у стані неорґанізованої маси-юрби. Миж, навпаки, мусимо прямувати до того, щоб стати **орґанізованою нацією.**

ПЕРСПЕКТИВИ

—o—

Якщо Анґлія думала, що вона зможе примусити Італію відмовитися від війни з Етіопією проголошенням економічної облоги під назвою економічних і фінансових санкцій, то вона без сумніву помилилась. Італія готується таки до найгіршого, і з допомогою свого корпоративного апарату, що знаходиться під контролею держави, є в силах витримати цю економічну облогу на протязі довгих місяців. Відповідно до цього роблять заходи для побільшення розводу курей, гусей, кріликів тощо, що мають заступити мясо, якого бракує. Для кожного ясно, що скількість курей та інших птиць відразу не зможе збільшитися в тій мірі, щоби заступити запотребування мяса, але фашистівський уряд є певний, що **зрештою** до цього дійде. Отже що має значити те „зрештою"? Довгі місяці? В усякому разі не тижні. Між іншим міністерство залізниць має подбати про те, щоб усі наглядачі залізниць, що живуть по державних хатах майже на кожному кільометрі, прикладали якнайбільших зусиль для поширення національного багатства щодо курей і кріликів, бо саме положення цих відокремлених господарств найкраще надається для такого господарства.

Спиняюся над цим тільки тому, щоби підкреслити, що фашистівський уряд готується — на випадок потреби — витримувати **довгу** облогу. З огляду на цю твердо висловлену готовість Анґлія й інші найзапекліші санкціоністи починають теж переконуватися, що принятих засобів для упокорення Італії не вистарчить, і тому хотять поширити заборону ввозу до Італії найважніших сирівців: вугля, нафти й інших.

Італія надіється, що Злучені Держави Америки не захотять відмовитися від італійського ринку і не підтримають Анґлію в її бажанні спинити імпорт нафти до Італії. Але в усякому разі, коли би навіть прийшло до того, що англійській дипльоматії вдалосяб намовити Злучені Державц до відповідної постанови, Італія не запересталаб своєї оборони. Для неї, головно для її теперішнього уряду, питання успіху чи неуспіху є питанням життя і смерти. І тому, колиб натиск санкціоністів зробився дійсно незносним, Італія, вбачаючи в політиці санкціоністів політику, що загрожує її існуванню, не завагалася би піти на найнебезпечніший крок, себто на розпалення світової пожежі. Чи до того прямує Анґлія? Можна в цьому сильно сумніватися.

В основі сучасного траґічного непорозуміння лежить з одного боку факт, що Анґлія не рахувала на можливість такого інталійського спротиву, а з другого боку, той факт, що Італія таксамо не сподівалася такого спротиву Анґлії супроти її етіопської політики. З одного боку Анґлія недоцінила вагу **внутрішнього сконсолідування всіх сил італійського народу в корпоративному режімі,** що межує з державним соціялізмом, але перевищує його свободою маневрування та вагою, що надається приватній ініціятиві; Італія не доцінила анґлійської витревалости в охороні **життєвих комунікацій** великобритійсько імперії. Бо з хвилею, як Анґлія зрозуміла, що на політичному обрію, і притому на шляхах в Індію, зарисовується тінь **нової імперії,** її спротив супроти Італії набрав розмірів хрестоносного походу, що, прикриваючись фразами найпалкішого ідеалізму, має на увазі охорону найбільш матеріяльних інтересів.

Отже з огляду на конечний неуспіх — з точки погляду примушення Італії заперестати наступ в Етіопії — Анґлія не завагалась би приступити і до гостріших санкцій, що зрештою мали би вилитися в санкції воєнні. І це в Італії дуже добре розуміють, і тому, не вважаючи на постійні запевнення англійських міністрів про те, що їхня політика є скерована виключно на охорону престіжу Ліґи Націй та її пакту, а ніяк проти Італії як такої, тут в Італії всі дивляться на Анґлію як на головного ворога, і можна бути певним, що пройдуть довгі десятиліття, поки італійці забудуть ролю, що її відграє Анґлія в сучасній, „найбільш ганебній", як назвав її Мусоліні, економічній облозі Італії.

Одночасно з тим тут звертається увагу на те, що в своїй політиці супроти Італії Анґлія знаходить найщирішого й найретельнішого помічника в совєтській Росії. Останніми часами всі італійські й чужинецькі часописи почали писати про те, що це несподіване приятелювання між Анґлією й Совєтами приймає поволі все конкретнішу форму, і тимчасом, як спроба Німеччини позичити в Анґлії гроші закінчилася повним неуспіхом, відповідні переговори між Анґлією й Совєтами (про нову позичку грошей Совєтам та врегулювання старих, ще царських, боргів) нібито розвиваються дуже успішно.

До цього нового звороту Анґлії в бік Совєтів причинились у великій мірі мабуть події на Далекому Сході, де Японія, користуючись тим, що ціла Европа заклопотана італійсько-етіопським конфліктом, продовжує своє систематичне опанування все нових і нових територій. У найближчій будуччині має бути проголошена нова держава, що складатиметься з пятьох провінцій північного Китаю і нараховуватиме 100 міліонів населення. Ця нова держава, як і попередня, сформована в подібний спосіб, Манчуко має знаходитися під безпосередньою контролею Японії. Ці нові територіяльні осягнення Японії наносять великий матеріяльний і моральний удар анґлійським впливам у Китаю і в Азії взагалі. Одночасно з тим вони являються збільшенням загрози супроти Совєтів, і тому, маючи спільного ворога, Анґлія й Совєти намагаються між собою порозумітися та, знайшовши спільну лінію поведінки супроти Італії, знайти також спільну лінію поведінки і супроти Японії.

Це нове пересунення сил на европейському й азійському суходолі починає не на жарти турбувати Францію, не кажучи вже про Німеччину.

Французько-совєтська ідилля починає давати великі щілини. Шукаючи союзника проти Німеччини, що видавалася Французам до останнього часу найнебезпечнішим ворогом, французький уряд пішов на союз із Совєтами, які зобовязалися не мішатись у внутрішні справи Франції. Та це зобовязання Совєтів виявило таку саму вартість, як і всі попередні: останній конгрес Комінтерну в Москві обмірковував дуже ґрунтовно можливости комуністичної революції в Франції і вирішив для її прискорення утворити єдиний, так званий „народній фронт", що мав би складатися з усіх лівих партій, починаючи з комуністів і кінчачи на дрібно-буржуазних радикалах. Акція в цьому напрямку йде по всій лінії. А тимчасом французька поліція заарештувала (досить випадково) п. Еберлейна, що служив звязковим межи Москвою й ріжними комуністичними орґанізаціями у Франції і взагалі в західній Европі. Еберлейн — досить поважна особа; особистий приятель Сталіна, член Комінтерну і його контрольної комісії, був настільки необережний, що мав при собі ріжні документи, що чорним на білому виявляли кольосальні субвенції, що їх Москва видавала на комуністичний рух у Франції. Але з документів Еберлейна виявилося, що Москва не тільки всупереч своєму зобовязанню не мішатися в унутрішню боротьбу французьких партій, всіляко допомагала французьким комуністам, але більше того: підготовлювала, прикриваючись пацифістичними заявами то обороною Етіопії проти нападу Італії, вибух европейської війни, що малаб до щенту знищити Німеччину з її гітлеризмом. Еберлейн мав доручення від Комінтерну роздмухати в Альзації й Льотаринґії, що згідно з версайським договором перейшли від Німеччини до Франції, рух за „самоозначення альзасько - льотаринського народу" і в такий спосіб спровокувати нову французько-німецьку війну, що, за розрахунками Совєтів, малаб причинитися до краху ґітлеризму, таксамо, як італійсько-етіопський конфлікт мав би привести до краху фашизму.

Підводячи підсумки всього вище наведеного, стверджуємо, що загальне політичне становище в Европі залишається незвичайно плинне і багате на найбільші несподіванки.

Евген Онацький,
Рим.

— Ти чому сам у театрі?
— Бо моя жінка в поганому настрою.
— Чому?
— Бо я не хотів узяти її до театру.

—o—

— Чи ви курите циґара, пане Апрікозер?
— Дивне питання! Щож інше можна робити з циґарами?

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

I

„Настане суд!"

1.

„Сей кров власними силами і допомогою Божою збудував Іван Цокан, господар з Ясіня, Року Божого 1825" — напис на одвірку тієї хати, у котрій я народився й прожив до недавнього часу. Ті глибоко й дбайливо різьблені лапаті словянські літери до наших днів пригадують того, кого я ще застав на цьому світі й кого нераз безсилими дитячими рученятами тягав за довгі густі вуса та кого з приємністю кликав дідьом. Намагаюся пригадати виразніше його обличчя та деякі риси характеру, але мої зусилля майже даремні, бо все збігається в невиразну, повну таємничости пляму, з котрої трохи виразніше випинається лише його надзвичайно дебела й потужна постать.

Мав він пять синів і дві дочки. Вони розійшлися по Гуцульщині з ріжних напрямках і всі були добрими господарями. Дочки повиходили заміж: одна до Ворохти, друга в Ясіню-Кевелеві. Батько мій, також Іван — середущий з братів, дістав садибу в Ясіню-Лопушанка, де жив і діл. Є це розкішна місцевість на ґрунику, коло лісу, майже під Петросом, звідки також чудовий вигляд на Говерлю. Кроків двісті внизу шумить бурхливий потік Лопушанка, яка впадає в Лазещину, а та в свою чергу вневдовзі вливається в Чорну Тису. За пів години ходу через ґрунь Буковинку, який сполучується з горою Тисою, будемо в Ясіню-Центрі, де маємо тепер ще одну садибу й де скоро десяток років жию я.

Старий наш „кров", від часу, зазначеного датою на одвірку, майже ні в чому не змінився. Є це дебела сукована будова. Трівкий смерековий зруб, критий ґонтами, з сильним деревяним помостом. Обстанова проста, але міцна. Тяжечий з бучини, цяцькований різьбою, стіл. Довгі й широкі попід стінами лавиці. На передній стіні в два ряди образи, які століттям стягалися сюди до всіх сторін — з Мукачева й Ужгороду, з далекого Почаєва й навіть з Києва. При вході вліворуч всевладно розложилася широка гуцульська піч. Від неї до передньої стіни містилося розлоге ліжко, а над ним жердка, завішена ліжниками, кожухами, петеками та ріжним шматтям.

Жиє тут моя, неменше від хати, кремезна бабуня-мати, яка має ще всі зуби й, як на свої сім десятків пережитого виглядає ще зовсім чепко. І, здаться, колиб не війна, яка посріблила її волос, час зовсім немав би на неї впливу. Завше жива, бадьора, завше чинна, вона, здається, створена для сміху, жартів і безупинної праці. Навіть тепер вона веде цілу господарку в Лопушанці. Вона держить зо трицятеро овець, шість корів, пару коней, безліч курей і здоровенного чорного, ледачого псюру. Все це доглядає, дає лад, веде зразковий порядок, гризеться з найметтям і, як твердить поговір, складає гроші. Скільки їх насклaдала — не знаю. Знаю лишень, що зручний біржевий шахрай за один день більше вкладе до своєї кишені, ніж вона за десять довгих, неспокійних літ.

Батько помер два роки по війні. Був на ліву ногу кривий, дебелий, кострубатий, прямого, добродушного характеру Смертельно ненавидів брехню, підступну поведінку та підлещування. З нами, дітьми, був суворий і вимагливий. Свої великі сірі бики, на перший погляд, любив більше, ніж нас, і більше за них піклувався.

Матір поважав і слухав, а колись, кажуть, і любив. Матиж не знала іншої любови, крім до грошей і нас, дітей. Вона була надто переповнена діяльністю. Вона родила дванацять дітей, але вижили з них лише пятеро. Три сини і дві дочки. Решта вимерли. Миж виросли всі, як на замовлення, й не маємо права скаржитися на брак сили чи росту. А бути такими і практично й приємно.

Літом полонини, бербениці, трембіта. Далі сінокос і обороги. Зима — це бутин. Мали дві пари волів і разом з ними не вилазили з бутину. Мороз. Стрункі, мов свічі, ялини. Сани й підсанки скавічать по замерзлій, вчовганій дорозі. Гойкають „ґазди". Світанок і смеркання застають тебе серед мовчазливого, похмурного лісу, який спинається на гору, тратиться в хмарах. Небо сіру шапку насунуло й мовчить. У бутині, коло колиби палахкотить ватра. Палають смерекові балани, пахне смолою, дим з сірим небом зливається, навколо муром ґазди й леґіні. Стоять, курять піпи, спльовують, жують малай з солониною й регочуть, регочуть.

Субота й, значить, стільки то й стільки банок попало до твого череса. Завтра неділя, зайшов до коршми й хильнув одну-другу паленки. І зігрівся й настрій знайшовся. Ади, цимбали почув і постолів уже не втримаєш. Самі, гей би козі, скачуть. Ймив Марійку чи Василину й так її закрутив, гей фурґало.

Часом гарно заробляли. Батько завсіди вмудрявся приїхати до бутину раніше, більше разів одвезти колоди, тому й заробив більше. В неділю, знов, батько оминав коршму. Нащо йому. Він і так мав чим розважитися. До церкви піде, стане на крилосі й з дячком підтягає. Після з ґаздами поґуторить, а дома, бувало, читає „новинку". Була така, „Неділя" звалася, де пан старий церковник пишуть: „Превелебніший пан Ридахтор! Вообще любимой нашей „Неділі", между прочим, мене дуже інтересують дописи із „Унгварськой Верховини", писание „старим куратором". Я знаю, із своего опита, что при частном їдінью мяс і калачов. жолудок заявляет жилание поїсти фасульок і овсяного ощипка. Так, само дієтся і з нашой „Недількой". Между мудрими статіями духовного содержания, приятно читати і что-то із нашого руського жит-бутя... В слідствії сякого духорасположения"... О, там було що прочитати. І старий читав. Нащо йому тоді, дійсно, коршма.

Але зате недолюблювали його сусіди. Нелюд, скнира. Дітей працею мордує. Ади, ще кури не встали, а він вже собкає. Багатіем хоче бути. Мало з нього того, що має. Через губу давай, най удавиться тими грішми...

Батько того не чув. Вуха його глухі для поговорів. В одно ввійшло, другим вилетіло. „І не внимли гласу злобному", каже святе письмо. Старий Клочурек також так радить:-- Вікашляйтесі на того. Іване. Ади, діти ростуть і треба їх учити

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

АНАРХІЯ И ГІЄРАРХІЯ.

До Америки приїхав цими днями відомий еспанський учений, Сальвадор де Мадаріяга, делегат еспанської републики до Ліги Націй, щоб виголосити тут низку відчитів про міжнародні справи.

У своїй розмові з газетярами при своїм висіданню з корабля Мадаріяга говорив про свою останню книжку, котра має заголовок „Анархія й гієрархія", а в котрій автор розглядає пекучі політичні питання, наприклад питання демократії. Між іншим він подає цікаву пораду демократичним народам світу, що хочуть уратувати парляментарну систему, себто уникнути диктатури.

Радить він їм поширяти в себе свободу думки, а рівночасно скріпляти пошану для гієрархії, себто старшини. Демократія може перейти в анархію, якщо вона не навчиться найкращого способу підбирати людей на становища.

Та котрій зрештою політичній формі правління грозить небезпека переходу в анархію?

РІЖНИЦЯ В ХАРАКТЕРАХ НАРОДІВ.

Цей Салвадор де Мадаріяга написав давніще цікаву книжку про характер трох народів: англійців, еспанців і французів.

У цій книжці (її вже переkладено на багато культурних мов) Мадаріяга доказує, що кождий з цих трьох народів має свою питому вдачу, яка виходить з того, що кождий з них кладе в своїм життю натиск на інакшу сторону людської душі. Отже, каже Мадаріяга, англійці кладуть натиск на діяльність і організацію, еспанці на чуття, а французи на розум. Англійці душать у собі почування, якщо вони грозять ослабленням їх діяльности. Еспанці стараються пережити всею силою якесь велике почування, признане суспільністю, а французи в своїм розумі керуються розумовими мотивами, але признають місце й почуванням.

ЩЕ ВАЖНІШЕ ЯК ПРАВДА.

Не всі виводи Мадаріяги признано доказаними, але його виводи всі признали незвичайно повчальними.

Таке може бути й із зовсім доказаною неправдою. Бувають люди, що скажуть неправду, а людей навчать думати, себто шукати правди; а бувають знову люди, що скажуть правду, а скажуть так, що забуть у людях охоту шукати правди.

БІДА АМЕРИКАНЦІВ З „НОВИМ РОЗДІЛОМ".

Колишній президент Герберт Гувер звертає увагу на те, що американці не можуть тепер розвязати питання своєї політики, бо вони збаламучені „новим розділом".

Що вони збаламучені, це видно. Але чим причинився Гувер до розбаламучення? Що зробив, наприклад, Гувер, щоб вияснити закид Рузвелтові, що він комуніст?

ШО ПРО ЗАКИД СМИТА.

Цей закид свого часу розбабрував колишній демократичний лідер, Алфред Смит.

Розмовляючи з американськими газетярами підчас своєї короткої візити в Фльориді, відомий англійський письменник Бернад Шо висказався про цей закид так: „О, так, Рузвелт це комуніст! Але досі він був несвідомий цього! Та тепер він уже стає свідомим!"

Очевидно, це все було сказане з насмішкою. Іншими словами, Шо сказав, що Рузвелта за комуніста може вважати хіба людина без мізку.

ЩЕ ОДНА ВІДПОВІДЬ.

У Бостоні говорив оноді про Рузвелтову політику Френк Накс, що добивається стати кандидатом републиканської партії на уряд президента Злучених Держав.

Між іншими Накс назвав президента Рузвелта „торі". Під „торі" розуміється крайнього консерватиста, майже назадника.

Отже кождий називає Рузвелта, як йому подобається. Один його лає комуністом, інший консерватистом.

Колиж вони нарешті всі змудріють та, замісць називати визвисками, почнуть розбирати розумово, що значить його політика для краю?

ШИБЕНИЦЯ НА ПРОДАЖ.

У деяких американських газетах у стейті Илиной появилось оголошення шерифа Роса Озберна, що, мовляв, він готов продати дешево — шибеницю.

Уживали, каже шериф, цеї шибениці в часах, як не було кари електричного крісла. І каже шериф, що на тій шибениці повісили кількох „славних" розбишаків.

Дивуєтеся, пощо він це оголошує? Ви певно думаєте, що за ті два поліна ніхто навіть стільки не дасть, щоб за оголошення заплатити. Отже ні! Шериф рахує, що він гарно на тім заробить. Він розчисляє на забобон американців, що шибениця вішальника приносить щастя іншим людям.

Коли американці будуть говорити про свою високу культуру або про забобонних імігрантів, їм треба пригадати цей продаж шибениці.

ІДУТЬ НАШІ.

Гура, приїхали наші! — кричать большевицькі агенти. Приїхали в Америку Константин Уманський, Людмила Шапочнікова й Ольга Карпова. Уманський, що був цензором чужинецьких дописів у Москві, стає тепер дипломатом у Вашингтоні, а дві пані приїхали оглядати американські косметики, щоб повезти в Росію американську культуру.

Отже нас довго запевняли, що російський большевизм повезе комуністичну культуру на ввесь світ, а скінчилося тим, що повезли в Америку таку мерзоту, як цензуру, а з Америки думають вивезти американську косметику, яку колись самі комуністи таврували як пусту буржуазну несенітницю.

Добре то сказано: не кажи дурневі поклони бити, бо собі лоба розібє.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Пятьдесять-літні уродини довголітнього Союзовця.

У вівторок, 21. січня б. р. припадали 50-літні уродини знаного українського громадянина в Філядельфії і довголітнього члена У. Н. Союза, братства св. Василія, відділ 339, громадянина Івана Сороки молодшого.

В той день товариші ювилята зробили для нього малу несподіванку. Витаючи його з уродинами, вручили йому портрет Івана Франка, що його намалював український артист Іван Кучмак з Ню Йорку, і китицю цвітів. Притім також вручено ювилятові гарну грамоту з підписами його найближчих приятелів у братстві св. Василія.

Ювилят, заскочений несподіванкою, зі сльозами в очах подякував приятелям за несподіванку і честь, згадуючи при тім, що це була справжня несподіванка, бо зробили її ті його приятелі, від яких він цього найменше сподівався.

Підчас гостини громадянин Іван Сорока старший, також довголітній член У. Н. Союза і предсідник братства св. Василія, підніс справу визвольної боротьби, що точиться безупинно на українських землях, і згадав про найновіших героїв-лицарів українського народу, Бандеру і товаришів, які вони гідно і по мужеськи виступали в обороні чести і прав нашого народу на ляцькім суді у Варшаві. На його поклик зібрано $9 на продовження визвольної боротьби. Гроші передано місцевому відділові ОДВУ ч. 12, для пересилки на призначене місце. (Жертводавців подано на іншому місці).

Зараз наступної суботи ювилят справив веселу забаву, на яку зійшлося досить поважне число гостей. На тій забаві на поклик гром. Василя Мушинки зібрано датки на піддержку Української Радіової Програми в Філядельфії, яка вже два роки кожної суботи під проводом гром. Теодора Свистуна розвеселює українців і своїми оголошеннями виховує українських слухачів у національному дусі.

Гром. Іван Сорока молодший є заслуженим членом У. Н. Союза, у братстві св. Василія від початків сповняв ріжні уряди і тепер є касієром відділу. Попри приєднання великого числа членів до відділу, він живо інтересувався ріжними народними громадськими справами і брав у них активну участь. Він належить до тих наших старших імігрантів, що, приїхавши сюди, не забули за рідну Україну і потворили ріжні українські інституції, а між ними і нашого батька Союза. Дай Боже, щоб їх діти зрозуміли значіння цього великого скарбу, що його батьки створили, і щоб так гідно і чесно продовжували те велике діло на гордість і славу великого українського роду.

Гість.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Свято 22. січня і протестаційне віче.

В неділю, 2. лютого ц. р., трентонська українська громада при участи всіх товариств, згуртованих при укр. прав. церкві, влаштувала Свято Української Державности. Свято відкрив гарною, ядерною промовою гром. В. Кушнір. Промовець зазначив, що ми маємо два великі свята: одно в память 22-го січня 1918 р., коли Всеукраїнська Центральна Рада оголосила 4-тий Універсал, яким проголосила самостійність української держави, а друге в память 22. січня 1919 р., коли всі землі української злучилися в Одну Соборну Українську Державу.

Після промови виступив співацько - драматичний хор „Бандурист" під управою о. П. Білоня. Хор, як завжди, виважався цим разом добре. Були виступи солісток і солістів та декляматорок. Реферат вигoлосив наш місцевий парох. По закінченні святочного концерту відбулось протестаційне віче проти варшавського присуду над українською молоддю. Предсідником віча був обібраний гром. Павло Стадник, а секретарем гром. Й. Паславський. На головного бесідника предсідник покликав пароха, який розповів про варшавський процес і гарячим своїм закликом просив присутніх запротестувати проти несправедливого та жорстокого присуду. Далі виступала від співацько-драматичного клюбу Марійка Скоропад, яка взивала нашу молодь іти шляхами, якими пішли підсудні, змагаючи до визволення Рідного Краю. Вона теж звернулась до батьків з гарячим проханням — ратувати нашу молодь в Америці. Дальшими бесідниками були громадяни: П. Черкас, від Горожанського Клюбу і відділу 157 У. Р. С.; В. Кушнір від відділу 245 У. Н. Союза і П. Стадник від від. 116 У. Н. С. Далі секр. Й. Паславський перечитав резолюції протесту проти знущань поляків, які принято. Протести післано до Ліги Націй і до варшавського уряду, як також до місцевої американської газети. Підчас віча була збірка. — Гроші в сумі $7.70 переслано до Обєднання на визвольну боротьбу.

Союзовець.

Господар дому.

Жінка: — Коли маєш охоту, то вечором можеш піти до клюбу.

Чоловік: — Охоту маю, одначе не піду.

Жінка: — Чому?

Чоловік: — Бо я хочу показати тобі, що я господар дому!

ЕСТЕТИКА ЖИВОГО СЛОВА

Історія, що трапилася одній панночці з деклямацією „Тополі" — загально відома. Та проте трапляється все знову, що при словах:

...Пішла стара. Мов каламар
Достала з полиці...

оцього „каламаря" вимовляють одним духом зі „старою". За моїх гімназійних часів принесла така деклямація одній моїй товаришці на цілу гімназію прізвище „Каламар". Про другу знаю, що застала враніці цілу вязанку старих засохлих каламарів перед дверми. Тепер якось не чую деклямації „Тополі" на шевченківських концертах (може й тому?). Але всі інші його вірші „мелять" також немилосерно. Щастя, що нема в нього більше таких складних місць, а то принеслиб вони декляматоркам неодно цікаве прізвище.

Щастя! Не лише для декляматорок, але й для нас, широкої публики. Нема засобу більше викривити й банаiзувати поета, як зле виголошено деклямацією. А в цьому напрямку мабуть найбільше знущались ми над Шевченком. Його слова, що були кожному з нас рідні, як молитва, кидали стільки разів з естради бездушно в вічі, що вкінці не роблять уже враження.

Деклямація це галузь мистецтва, яку можна порівнати з музикою: у пяніста чи скрипака передумовою доброї гри є повне опанування техніки. Як і музика, це мистецтво є відтворче; декляматор мусить вжитися в атмосферу твору й зрозуміти його. Але щоби передати це зрозуміння другим, декляматор мусить досконало володіти технікою деклямації, себто дикцією, віддихом і т. д. Це перша й необхідна передумова: Лише тоді можна зручно відтінити ступінювання, зобразити напруження й видвигнути думку вірша.

Особливо в модерній поезії добра деклямація необхідна. Давніше, коли поетичні образи вязалися зі собою стисло й льоґічно, лекше було слідкувати за думкою поета.

Тепер образи, лекше повязані зі собою, кидають тільки натяки думок і настрою. Тяжко в них розібратися пересічному читачеві. Яке тут широке поле праці, має декляматор! Він може оживити мертві рядки й видвигнути думку вірша так, що все відразу стає зрозуміле. Може стати лучником поміж читачою публикою й поетом, що в останньому часі дуже розбилися.

А передача настрою! Пригадую собі ювилей Лепкого у Львові. Поміж іншими точками вставлено також деклямацію в виконанні Геника-Березовського. Колиб його прочитати звичайним речітативом, викликав би він усмішку спогаду: ось, мовляв, чим ми захоплювалися замолоду! З деклятатором-дилетантом вийшло би гірше: його патос убив би цю нашу усмішку й лишив би сором за себе й за нього. Але що на естраду вийшов „фаховий" декляматор, справа випала інакше. Геник-Березовський відчув стиль лепківських віршів, тужно-настроєвий. В його голосі задрижала нотка легкого смутку, якою вповивав кожне слово. Воно падало на салю й відбивалося тут об наше серце. Бо хто не любувався в мрійному полеті лепківських віршів? Ми почули себе наразі у тому часі, коли така легка резиґнація була в моді й коли в кожному довочому памятнику вписане було:

...Такою тихою тугою,
Часом я тужу за тобою...

Ось що значить добра деклямація! Не лише сучасний твір поможе відчути й зрозуміти, але й оживить давній, призабутий жанр.

Але деклматорів-фахівців у нас мало. На наших святах і концертах деклямація — це зправила найменше цікава точка.

В нашій культурі є прогалина: нема належного зрозуміння для плекання естетики живого слова. І цю прогалину треба по можности заповнити. — („Новий Час").

Л. Бурачинська.

КЛЄМАНСО Й ШИНКИ.

(Анекдота).

Раз якось їхав покійний Клеманско до Парижа. Під містом він дігнав гарненьку дівчину, що несла в руках важкий клунок. Клеманско попросив її сідати з ним. Дівчина радо присілася до нього, та водночас заявила, що вона несе з собою дві великі шинки та що пан доктор може мати з цього приводу неприємности на митній рогачці. (Митні урядники тоді дуже гостро стежили за харчами, що їх селяни везли в Париж). Клеманско заспокоїв дівчину, що все буде в порядку. З шинками він порадив собі в цей спосіб, що вони обоє посідали на клунки, щоб їх не можна було запримітити.

Коли вони вже приїхали до рогачки, урядник спитав Клеманса, чи цей не має чого оплачувати. — Я не маю нічого, — відповів Клеманско — але ця пані сидить на своїх двох шинках...

Урядник зареготав. Він зрозумів правдиві слова Клеманса як грубший дотеп.

— Ви в дуже доброму гуморі, пане докторе! — сміявся. — Десь напевно швидко впаде міністеріяльний кабінет...

І перепустив свобідно Клеманса та його дівчину „пачкарку".

Товстелезна панна показує фотографію свою, як була ще маленька. Нянька держить її на руках.

— Це моя фотографія перед двацять двох літ.

— А що це за дитина? — питається хтось.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

BASKETBALL TOURNAMENT OPENS

To encourage and facilitate sport managers in arranging inter-Ukrainian basketball games, we list below for their convenience, names, addresses and descriptions of several Eastern teams:

"Ukrainian Cossacks"—All Ukrainians; classed as light semipro outfit; splendid record; ages 18 to 25; Mrg.: John Warion, 6 Crescent St., Ansonia, Conn.

"Fourth Ward Ukrainians"—All Ukrainians; considerably strengthened; great record; ages 18 to 23; Mgr.: John Kachmar, 15 Riverview Place, Yonkers, N. Y.

"St. Michael's Boys' Club"—All Ukrainians; 1935 New England Ukrainian Champs; 18 to 25; Mgr: Steve Karas, 368 East School St., Woonsocket, R. I.

"Ukrainian Social Club"—All Ukrainians; impressive record; ages 19 to 22; Mgr.: Peter Kardash, 727 Grier Avenue, Elizabeth, N. J.

"Ukrainian Cossacks"—All Ukrainians; 1935 N. Y. C.-N. J. Ukrainian Champs; high school stars; ages 17 to 22; Mgr.: Nicholas Sawka, 9714—91st Street, Ozone Park, L. I. N. Y.

"Ukrainian Lions"—All Ukrainians; good record; ages 16 to 20; Mgr.: John Andrewich, 17 Sears Place, Clifton, N. J., Club address: 237 Hope St., Passaic, N. J.

"Ukrainian Social Club"—Majority Ukrainians; light semi-pro; ages 18 to 23; Mgr.: John Kosmyra, 803 Valley Place, Perth Amboy, N. J.

"Ukrainian Sitch"—All Ukrainians; good record; under 23; Mgr.: Nicholas Plechy, 548 S. 20th St., Newark, N. J.

"Sayre Ukrainians"—All Ukrainians; senior; amateurs; ages 18 to 25; Mgr.: Joe Calveric, 101 Garden St., Sayre, Pa.

Teams not mentioned above, desiring similar classification, are to send complete team details to the undersigned without delay!

We suggest all managers to communicate with one another and arrange as many home-and-home games as are conveniently and financially possible.

Results of each inter-Ukrainian game played, including the date and place, are to be submitted by both teams to their respective district Leaders, whose names and addresses will soon be published.

By these games, Sectional and District champions will be determined, followed by inter-District and inter-Area play-offs elimination, to decide the outstanding Ukrainian Senior Amateur Basketball Team in the East! A similar elimination tourney is to be conducted out West, and an effort made to have East meet West in a series for the National Championship!

To effect this realization, we must all act fast and cooperate. And to avert possible disputes, the following regulations will apply to all teams:

1. All players must be strictly Amateurs, Ukrainians, and Members of Club or Team represented.

2. All teams must have the denotement on their uniforms of being Ukrainian.

Non-abidance to these restrictions means forfeiture of game and disqualification from championship consideration. A pre-game check-up and such understanding should exist between both managers prior to the game's start. We have our G-Men!

Furthermore, no team can officially claim any championship unless it has competed at least, either in five inter-Ukrainian games, or with three different Ukrainian teams!

No team is eliminated after suffering a single defeat, but three such defeats automatically do (League teams excepted). Also, only teams having a winning percentage of .750 or better in inter-Ukrainian games, are entitled to consideration as champions. Please remember this!

Here's hoping that you manage to arrange and play as many games with Ukrainian clubs as there are snow-falls this year!

ALEXANDER YAREMKO
(Basketball Director of the U.Y.L. of N.A.)
641 N. 16th Street
Philadelphia, Pa.

ANSWERING THEM ALL

In the November 22, 1935 issue of the Ukrainian Weekly there appeared an article captioned, AGAIN THE PAWN.

After noting rumors reported in the Hearst newspapers concerning the apparent negotiations of some self-appointed representatives of the Ukrainian people apparently with some German officials with reference to the possibilities of German aid to the Ukrainian cause, the article states: "This is all well indeed, but basing all on previous experience, they—and we mean those working in our behalf—should know by this time that all past alliances have proven unprofitable. Perhaps they are relying on the inconsistency of the law of averages."

Then the writer of it proceeds to show that Germany through its dictator, Hitler, is seeking to divide Ukraine amongst the Poles and Germany, that is, that portion of Ukraine now under the hegemony of Soviet Russia.

In the issue of December 6, 1935 there appeared another essay upon the same topic, referring in part to the aforementioned AGAIN THE PAWN.

This article seems to attack the supposition laid down in the previous one, speaking from the point of view that although all previous alliances have resulted disastrously for Ukraine, this does not mean that all others in the future will. It points out that all the important alliances in which Ukraine has engaged have been with Poland or Russia.

The author of AGAIN THE PAWN replies to this criticism in an article entitled CLOSING THE BREACH. Herein he states that his critic has suffered under a misconception as to the theme of his article. In attempting to prove his point the writer states: "We stated in so many words that in the past all alliances, no matter how petty or involved and with whomsoever they were, proved unprofitable. But—we did not say that in any future alliances Ukraine would become the pawn, as he would make us believe we stated. His criticism is based upon the assumption that we did make the statement..."

The real question is, however (assuming that criticism was based upon this assumption): is such an assumption justified from the facts involved? Referring to the passages summarized above from AGAIN THE PAWN and breaking them down into logical parts, we come to this syllogism, in effect: (1) All past alliances no matter how trivial have led to unprofitable if not disastrous consequences for Ukraine. (2) At the present time all indications, as regards the most discussed ally, namely Germany, are that the same fate is in store for Ukraine today. (In the light of these two parts of our syllogism the third inevitably follows to any discerning reader). Therefore, (3) any future alliances, in the light of past conditions, will repeat the consequences of the past.

This is the distinction, then, upon which the second article, if logically conceived, must be based; and thus its criticism is justified. No reader could receive any other impression than that conveyed by the illustrative syllogism; an opposite inference would be a non sequitor.

A new point of approach appears in CLOSING THE BREACH when the writer asks: "Can he (referring to his critic), or anyone else explain how Ukraine, in the present state, can make an alliance." Is it not justifiable to infer from this challenge that the writer does not see how this can be accomplished? Yet in a later sentence he points out: "An ally can be sought, but only by representatives, self-appointed or otherwise, working in behalf of the mass of Ukrainians" thus answering himself. (Such an answer, to say the least, is obvious).

However not content with having answered his own challenge, he proceeds to criticize the articles NOTHING VENTURED—NOTHING GAINED and INTERVENTION AT WHAT COST because they were both allegedly based upon the assumption that Ukraine can make an alliance apparently upon the basis that an alliance is impossible of fruition under the present setup, yet having previously shown in direct contrast how such an alliance can be made.

Apparently not yet wholly satisfied with making a challenge upon this issue, answering it, then proceeding to criticize two other artidles allegedly based upon this assumption which he has challenged and answered, the next step finds him making the very same assumption which he had just criticized, namely, "What if Ukraine were able to ally herself with another power?"

Finally, he begins to prove what has already been proven by himself in his first article AGAIN THE PAWN, namely, that Germany will ally with Ukraine for the purpose of enriching herself, which point has never been disputed by any observant and nonpartisan student of foreign relations, notwithstanding the fact that such is the avowed aim of Hitler and other German leaders. Having proceeded to such a distance he leaves his assumption by concluding, very justifiably perhaps, that, "Neither analyses nor criticisms will aid the befogged vision."

The writer of CLOSING THE BREACH makes some statements in reference to my article entitled INTERVENTION AT WHAT COST which need to be answered in order that possible doubts which may have arisen in the minds of some readers be removed.

First, he refers to the latter article by saying that it is based "upon the same contention that Ukraine is able to make an alliance." One viewpoint of this criticism has been shown for its true value above; however, the true fact is that INTERVENTION AT WHAT COST was in no way based upon this contention but that any such inference is incidental to a discussion of the problem of Ukrainian independence. This can be verified by any reader perusing that article.

Secondly, there is the statement, "Furthermore, by comparing the incidents in Egypt, Morocco, Ethiopia, and China, with those of Ukraine, a true analogy will not be drawn." May we ask, What difference does that make when the fundamental factors such as, a stronger power seeking to use a weaker nation for its own aims, such as drives for raw materials, markets for home goods, national prestige, chauvinism, national honor among others, are present in all these cases mentioned even as strongly in the case of Germany and the Ukraine which is referred to so pertinently in his discussion? Is further analogy necessary? Or what is a true analogy anyway?

Thirdly, we find the following: "Nor can the same disinterested maiden dictate the manner and terms of her rescue—as Mr. Romanition would have us believe." The nearest possible statement from which such a conclusion can be drawn is: "How can we devise a means to avoid, if not all, then most of the exchanges which will imperil Ukrainian independence?" This is a question directed to the readers to see what response in the way of true discussion of ideas it will bring. In no way whatsoever is that conclusion in CLOSING THE BREACH justifiable. Nowhere else in my article can even an inference justifying such a conclusion be made.

JOHN ROMANITION.
Irvington, N. J.

"UKRAINIAN NIGHT" IN PHILADELPHIA

As an interested spectator of a recent Ukrainian affair may I offer the following for publication in your newspaper for your readers:

Thursday evening, January 30, 1936, witnessed a most interesting presentation of a Ukrainian Night in the auditorium of the International Institute in Philadelphia. This affair was sponsored by the Ukrainian Cultural Center of Philadelphia, composed, as I understand, of the Ukrainian youth of this city and its vicinity. The program, consisting of two addresses, a number of folk dances, piano and singing solos, and a brilliantly-performed violin solo, was presented to a capacity audience of non-Ukrainian citizens of Philadelphia. All numbers and their participants were introduced capably by Mr. Alexander Yaremko.

The features of the evening were the addresses presented by the Hon. Charles Toothaker, Czechoslovakian Consul, and Mr. John Kucharsey of Wilmington, Delaware. Mr. Kucharsey's address, the first of the two given, indicated his knowledge of Ukrainian history and was capably arranged. To create clearly any understandable picture of Ukraine's complex history, its people, and their unending struggles to obtain freedom, requires besides historic facts a carefully worded and effectively arranged wording. The address of Mr. Kucharsey was in that category and because of it the audience was very attentive. The Hon. Charles Toothaker's address followed Mr. Kucharsey's talk after a few other numbers were presented. In his talk he seemed to dwell almost entirely on the first speech of the evening and as a result he referred to Mr. Kucharsey's address frequently. He, however, seemed at times inclined to make statements that conveyed the idea that the atrocious acts against Ukraine by her enemies were inevitable at times. On the whole, however, it was presented in pro-Ukrainian spirit and very well given, stressing especially the economic importance of Ukraine. This genial man seemed particularly interested and delighted in the many beautiful displays of Ukrainian art, embroidery, literature, and other handicraft. He even partook of the Ukrainian cookies and drinks, the names of which I do not remember.

Another feature of the program was the violin solo so brilliantly executed by Mr. Philip Dubas, who was accompanied by Mrs. Paul Dubas at the piano. Professor Dubas was recalled enthusiastically for an encore. The Ukrainian people should certainly be proud to have among them such fine musicians as Mr. Philip Dubas and Mrs. Paul Dubas.

Mr. Michael Kwasinsky and his dancing young men and women again displayed their talents by the fine manner in which they performed the Ukrainian dances. These well-executed dances were applauded with genuine enthusiasm and brought many favorable comments from the audience. This group of dancers, known as the Avramenko Ukrainian Folk-Ballet School, should be commended for their work.

One somewhat discordant note crept into the program, however. The people came for the sole purpose of hearing the music for which the Ukrainian people are so well known. Unfortunately for the Ukrainian youth these people were somewhat disappointed with the manner in which this section of the program was rendered. The manner in which the male solo was given (it's quality included) was far from what it could have been. The invited choir followed with a performance which, to say the least, revealed hurried preparation. For the purpose of creating a desirable impression upon the American public it is necessary to refrain from such repetitions. Such singing tends only to drive away your English speaking audiences. My parents who were born in Odessa, Ukraine, were present to hear this singing and were of course very much disappointed. The two young ladies, Miss Klapko and Miss Kish, however, rendered their selection acceptably. Miss Klapko sang and Miss Kish accompanied on the piano.

The program was concluded with the singing of the Ukrainian national anthem followed by the singing of America. The audience was then treated to refreshments that consisted of Ukrainian cookies and drinks. They then proceeded to examine the beautiful displays. They seemed particularly attracted to the beautifully embroidered apparel and articles that were loaned by Miss Mary Lawryk of Chester, Pa. Mr. Elias Lysak's intricately arranged inlaid woodwork drew much praise from all observers. One of the pieces displayed is supposedly composed of over 40,000 separate pieces of wood. Miss Marie Nahirna's arts were well received.

There were also many interesting items of literature, Ukrainian maps, cartoons by American-Ukrainian cartoonists, and articles entirely too numerous to mention, all of which were well received and drew much sincere praise.

With the exception of the singing, the program was a complete success and one of which the Ukrainian youth should well be proud, because for the first time the American public of Philadelphia viewed the Ukrainian works in an environment to which it is accustomed. The Ukrainian Cultural Center of Philadelphia should be congratulated and the sponsors of the program commended.

In spite of the length of the listed facts, I think that in view of the accomplishment of this youth the Ukrainian people should be informed of such activities.

NATHAN C. LEVIN.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Помогла собі.

Пані (до наймички): Ганю, чи ти не робила що коло барометра?

Служниця: Так, прошу пані, бо нині пополудні я маю вихід, то я наставила барометер на гарну погоду.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(97)

Ще ніколи в своїм життю Тарзан не бачив такої страшної сцени. Очевидно, він міг зіскочити зі скали й перетяти шнур, що тягнув Джері Джовнса й дві дівчини на страчення. Але що станеться потім?

Тарзан знав добре страшне божевілля жорстоких африканських вірувань, але з усіх фанатиків, яких він бачив, ці білі люди були найжорстокіші. Як він відважиться попасти між них, вони його розірвуть на шматки, а його смерть нічого не поможе їх жертвам.

Ці думки мигнули крізь його голову, але всетаки вони не задушили в ньому думок ратувати три жертви. Він знав, що мусить діяти скоро, бо кожда хвиля зближала їх до страшного стовпа. Наперед він мусів здержати поступ жертв до вогненного стовпа.

Тарзан повів очима по шнурі, що тягнув жертви, і бачив, що шнур провадив до печері в однім боці пропасти. Він підповз у напрямі до печери, але його дорога випала краем пропасти, де він мусів виставитися ввесь на вид ворогам.